

Miljöbilar i Stockholm

Nyhetsbrev 4/2020 | Tema: Erfarenheter från Eccentric

Fem städer – en utmaning

Hur ska samhället möta framtidens krav på hållbara och säkra transportlösningar i storstädernas förorter och citykärnor?

Den frågan har EU-projektet Eccentric sökt lösningar på i fem europeiska städer under fyra år.

Förutom Stockholm har Madrid, München, Åbo och bulgariska Ruse deltagit i projektet som avslutades i november i år.

Tillsammans har deltagarna testat ett femtiotal olika åtgärder inom sex temafält:

1. Stadsplanering och parkering
2. Gång och cykel
3. Mobilitetslösningar
4. Kollektivtrafik
5. Elfordon och laddinfrastruktur
6. Citylogistik

I Stockholm har arbetet fokuserats kring strategier för ny mobilitet och för hållbara framtidstransporter samt på att ge alternativ till det privata bilåkandet.

Eccentric har också snabbat på utvecklingen för hållbara transporter främst genom att underlätta elektrifieringen av fordonsparken.

Här finns många testresultat att dra nytta av i framtiden.

Läs mer: civitas.eu/eccentric

Cykeln ger hållbara transporter i staden. Eccentric har undersökt hur cykelvägarna kan göras säkrare, hur vintercykling kan främjas och cykeln som utsläppsfritt transportfordon.

Foto: Cykelkonsulterna

Foto: Sven Lindwall

En präm som klarar 100 lastbillass åt gången kan minska utsläppen och reducera lastbilarna på gatorna. Dessutom kan prämar fylla fler uppgifter i Stockholm, exempelvis som mobila återvinningsstationer.

Grönt testlabb för transporter

Eccentric är ett testlabb för nya hållbara lösningar för resande och godstransporter i europeiska städer. I höst avslutades projektet efter fyra år. Vad är erfarenheterna?

– Det har gett oss möjlighet att pröva långsiktiga lösningar och det har utvecklat vår kompetens inom staden på många områden, säger Paul Fenton, projektledare för stockholmsdelen av Eccentricprojektet.

Nu pågår utvärderingen av projektet och hur man kan dra nytta av testresultaten och föra erfarenheterna vidare.

Arbetet inom Eccentric har skett i samarbete mellan de fem deltagande städerna samt forskare och företag som arbetar för nya tekniska lösningar och hållbara transporter. Städerna har hela tiden utbytt inspiration och erfarenheter.

– Vi har träffats en gång i halvåret. Med

finska Åbo har vi samarbetat mycket nära och Åbo stad ska pröva mycket av det som vi har testat här i Stockholm, berättar Paul.

Europeisk samverkan

– Vi har också lärt oss mer om citylogistik och mobilitetslösningar i de andra städerna. Totalt är det ett 20-tal intresserade europeiska städer som varit med på två större workshops för att ta del av Eccentric's erfarenheter. >>>

Säkrare cykling med mjuka avgränsningar

– Testerna med nya, mjuka material för att skydda cyklisterna vid omledning av trafik har lärt oss nya saker. Det säger Staffan Risberg som är samordnande trafikingenjör på Stockholms Trafikkontor.

Att hitta nya skyddsmaterial för gång- och cykeltrafik var ett av delprojekten i Eccentric och i framtiden kommer man från stadens sida att ha ett större fokus på cyklisterna när trafikomläggningar görs på grund av om- och nybyggnader.

– Det är viktigt att barriärerna inte är för låga så att cyklisterna kan välta över dem eller att svängande arbetsmaskiner kan komma in över cykelbanan. Därför kommer vi att bygga speciella "cykelfällor".

– Både cyklister och byggnadsarbetare känner sig säkrare med den nya lösningen. Stockholms stads tekniska handbok ska nu uppdateras med de nya erfarenheterna, säger Staffan Risberg.

Han sitter också med

i en projektgrupp för produktutveckling av skyddsmaterial av den här typen där erfarenheterna kan komma till nytta.

Delningshubbar ökar mobiliteten

Att samla olika delningstjänster i olika knutpunkter testades av Eccentric i Madrid och München. Där samlades en rad olika tjänster, exempelvis cykelpool och delade elfordon, paketutlämning, hantverkarförmedling med mera.

Kommunala Stockholm Parkering testar själva "mobilitetsgarage" bl a vid Slottsbacken med laddplatser för elbilar, bilpool, lådcykelpool och leveransboxar för paket. I andra garage erbjuds cykelparkering och låsbara cykelboxar. Vid utbyggnaden av bostäder i Slakthusområdet och i Norra Djurgårdsstaden skissas nu på lösningar som samlar mobilitetstjänster i mobilitetshus, bergtrum och hubbar.

– En kommunal delegation från München har exempelvis varit på besök hos oss för att ta del av Stockholms trafiksäkerhetsarbete. Det resulterade i ett snabbt införande av nya trafiksäkerhetsstrategier i München, säger Paul.

– Vi har också haft en rad "kompisstäder" som följt projektet extra nära. Det har bland annat resulterat i att ett samarbete har påbörjats mellan Uppsala och Madrid där spanska erfarenheter används i arbetet med trafiksäkerhet och att få fler att gå och cykla i staden.

I våras hölls också en internationell FN-konferens om trafiksäkerhet i Stockholm, Third Global Ministerial Conference on Road Safety, där några av Eccentric Stockholms olika projekt redovisades för en internationell publik.

Projektsynergier

– Projekten inom Eccentric har inte varit statiska, utan delvis förändrats över tid. Ett exempel är delprojektet "Samlastning" som från start gick ut på att minska antalet transporter till kommunens egna anläggningar, säger Paul.

– Under projekttiden insåg vi det stora behovet av att transportera bergmassor i innerstan i samband med utbyggnaden av tunnelbanan. Enorma mängder bergkross skulle kräva tusentals lastbilstransporter ut ur centrala Stockholm. Lastbilstransporter som både skulle korka igen trafiken och dessutom slita hårt på gatorna.

– Att transportera bergmassor på pråm istället för lastbilar blev en ny idé inom projektet. Pråmar kan minska lastbilstrafiken kraftigt och därmed sänka CO₂-utsläppen med 70 procent, säger Paul.

Upphandlingen för transporter av bergmassor från Blasieholmen till Frihamnen görs nu. Och tack vare testerna, som blev möjliga i Eccentric, vill staden att merparten av transporter ska ske med båt istället för med lastbil.

En annan idé som väckts är pråmar som tillfälliga platser för återvinning och återbruk. En ansökan för att testa återvinning från vattnet under en period har lämnats in.

Rapportskörd

Förutom de konkreta projekten, har arbetet inom Eccentric genererat en rad intressanta rapporter – exempelvis dessa:

- *Night delivery evaluations*
- *Evaluation of the MaaS service UbiGo Stockholm*
- *Evaluation of public charging*
- *Innovative techniques for smart street parking*
- *Recycle and reuse without owning a car*

Samtliga rapporter och faktablad inom alla delprojekt hittar du på:

civitas.eu/eccentric/stockholm

Eccentric har gynnat samverkan inom Stockholms stad – men också skapat nya internationella samarbeten, säger miljöförvaltningens projektledare Paul Fenton.

Digital parkeringskoll

Mobil parkeringsövervakning med scanning från bilar testades i Stockholm inom Eccentricprojektet. Några slutsatser är att nio av tio bilar kunde identifieras av scaningsbilarna och att övervakningen blev betydligt effektivare.

Testföretagens appar fungerade väl för att identifiera vilka gator som bilförare borde välja för att enklast hitta parkering.

– Testet föll väl ut och gav hög datakvalitet. Vi är mycket nöjda med hur det fungerade tillsammans med våra övriga system, säger Jakob Jonsson på trafikkontoret i Stockholm.

– Just nu funderar vi på hur vi kan införa den här tekniken som ger många möjligheter att kontrollera och övervaka i trafiken.

Ny mobilitet för hela familjen

Reseabonnemang och privat bildelning är några av de nya mobilitetslösningar som testats i Eccentricprojektet i Stockholm.

Här är mobiltelefonen central – som allt från reseplanerare till biljettkiosk och bilnyckel. En slutsats är att de nya lösningarna måste byggas runt en stark kollektivtrafik där delad bil kan bli ett komplement.

UbiGo Stockholm är ett av världens första kompletta reseabonnemangssystem som lanserades i februari 2019. Det ger möjlighet att använda kollektivtrafiken, bildelning, hyrbilar, taxi samt korttidsleasade cyklar. Hela familjen kan resa med alla trafikslag med hjälp av ett flexibelt månadsabonnemang där resorna bokas och betalas i mobilen.

Avsikten är att skapa ett attraktivt alternativ till privatägd bil och därigenom bidra till hållbarhet och klimatomställning.

UbiGo är tänkt som en lösning för hushållets alla resor – morgon till kväll, måndag till söndag, januari till december – flexibelt utformad och lätt att prova och ändra. UbiGo kan minska behovet av parkeringsplatser och öka andelen hållbara färdmedel.

Många tjänster

Som kund till UbiGo delar hushållets medlemmar på ett abonnemang som innehåller kollektivtrafik, bilpool, hyrbil och taxi. Tjänsterna bokas i en app och faktureras

monatvis. Det finns inga fasta kostnader, man betalar bara för det man använder. Biltimmar eller kollektivtrafikdygn som inte används en månad kan sparas – tar de slut läggs nya till och vald plan kan ändras varje månad efter behov.

Vem är då först ut med att använda en kombinerad mobilitetstjänst typ UbiGo?

En enkät till de tidiga användarna visar lite oväntat att merparten av dem är högt utbildade och välbetalda män i åldrarna 30–64 år utan barn i hushållet. En grupp som brukar anses vara typiska bilägare. Det är också främst männen som varit drivande i att hushållen anmält sig till tjänsten. Nära hälften av deltagarna i undersökningen överväger efter att ha testat UbiGo att minska antalet bilar i hushållet.

Bilarnas Airbnb

GoMore är tillsammans med Snappcar de största plattformarna för bildelning mellan privatpersoner i Sverige. Företagen, som båda är inriktade på att ge service till privatpersoner som vill dela sin egen bil, har del-

tagit i Eccentricprojektets mobilitetsdel.

Affärsidén är enkel: bilägaren lägger själv upp sin bil på något av företagens plattform och sätter pris beroende på bilmodell och skick. Den som vill använda bilen bokar på nätet eller i appen, hämtar bilen i närområdet och lämnar tillbaka den fulltankad till ägaren efter hyrperiodens slut.

I jämförelse med andra länder har det tagit lång tid för den här typen av tjänster att få fäste i Sverige. Utvecklingen har gått betydligt snabbare i Norge och Danmark, där GoMore startade. Där är det mycket dyrare att äga bil och därmed mer attraktivt – både att hyra och att hyra ut bil.

Nya mönster

Men Coronakrisen har förändrat mönstren. Under några sommarmånader 2020 har exempelvis företaget GoMore ökat sina uthyrningar med 500 procent.

– Efterfrågan har vuxit enormt när många inte vill åka kollektivt och istället hyrt bil. Men vi vet också att det är ett sätt att få ekonomin att gå runt att hyra ut sin bil och därför har vi fått fler uthyrare, säger Klara Bergkvist på GoMore.

I dag finns omkring 100 000 användare och 2 500 bilar registrerade på GoMore i Sverige, enligt företaget.

Tips för bilfrihet

Med stöd från Eccentric har Stockholms stad tagit fram webbplatsen ”Utan egen bil”. Här får såväl privatpersoner som bostadsrättsföreningar tips om ny mobilitet inom en rad olika områden. Webbplatsen samlar och uppdaterar också information om alla bildelnings- och cykelpooltjänster som finns tillgängliga i Stockholm.

Läs mer:

- ubigo.me
- snappcar.se
- gomore.se
- utanegenbil.se

Foto: UbiGo

Att göra en utflykt med familjen, hälsa på hos vänner eller storhandla kan vara några tillfällen då den som annars cyklar eller åker kollektivt väljer att använda bilpool.

Nöjda hantverkare trots kort räckvidd

Inom Eccentrics ram testade 15 bud-, hantverks- och serviceföretag eldrivna transportbilar i sin dagliga verksamhet under ett par år.

– Nu förstår vi bättre vilka fordon som krävs i de här branscherna, säger Mariangelina Evliati, projektledare.

Om hantverkare byter till elektriska transportfordon, betyder det mycket för miljön i innerstan. Lätta transportfordon beräknas stå för runt 15 procent av hela trafikens CO₂-utsläpp i Stockholm.

Företagen i testet valdes för att få med många olika verksamheter med varierande årlig körsträcka. Företagen fick leasa en subventionerad elskåpbil till priset av motsvarande fossilbil. Bilarna användes sedan under en tvåårsperiod hos företagen och som avslutning anordnades ett seminarium om eldrivna transportfordon.

Ett av företagen som testade elskåpbil var Juliusberg Växtservice som hyr ut växter till kontor och läkarmottagningar. Då ingår också service och skötsel av växterna. I Stockholm fungerade bilen bra, men för besök hos kunderna i Uppsala räckte inte elbilens räckvidd till.

Innan Eccentric hade bara ungefär hälft

ten av de deltagande företagens förare testat elbil i något sammanhang.

Plus för låga driftkostnader

– När man startar ett projekt som ligger i teknisk framkant, så får man också räkna med vissa barnsjukdomar, säger Mariangelina.

– Men den enkät som vi gjorde hos förarna visade att en övervägande andel ändå var mycket nöjda. Företagen uppskattade speciellt de låga driftkostnaderna och att deras kunder gillade att få sina leveranser med elbil.

– Idag, bara några år efter projektstarten, kommer allt fler eltransportbilar med betydligt längre räckvidd. Vårt delprojekt var kanske tidigt ute, men det gav ändå erfarenheter som gör att vi förstår oss på de här branscherna betydligt bättre nu, avslutar Mariangelina.

Foto: Helene Carlsson

Laddning åt stockholmarna

Elektrifieringen av personbils-parken i Sverige går allt snabbare och efterfrågan på laddplatser ökar. I Stockholms laddstrategi ingår att bidra till laddmöjligheter hemma, på arbetsplatser, i p-hus och i gatumiljö.

Med stöd från bl a Eccentric formades fixaladdplats.se med tips och handledning för villaägare, företag och bostadsrättsföreningar som vill skapa laddmöjligheter. Fixa laddplats genomförde många seminarier samt rådgivning.

Cirka 5 000 nya laddpunkter har tillkommit i Stockholm efter inspiration från Fixa Laddplats.

Gatuladdning

Stockholm har också högt ställda mål för allmänna laddplatser. 2 000 p-platser med laddning ska skapas hos Stockholm Parkering. Det handlar dels om besöksparkeringar, dels om långtidshyrda p-platser. I nuläget är 1 500 laddpunkter redan installerade.

Med stöd från Eccentric har också en karttjänst skapats, där lämpliga gator för laddplatser pekas ut. Platserna har öppnats för privata företag som vill sätta upp laddstolpar och snabbaddare.

Närmare 250 laddplatser är redan på plats, främst tack vare olika energibolags engagemang. Intresse finns för att dubblera den siffran.

Läs mer på: start.stockholm/ladda-elbil

Foto: Mikael Röhr

De hantverkare och budbilsförare som testade elbilar var överlag positiva. "Som att vara en del av framtiden", tyckte Patrik Johansson på Juliusberg Växtservice.

I samarbete med

Miljöbilar i Stockholm är samlingsnamnet för Stockholms stads satsningar på användning av miljöanpassade fordon och bränslen. Nyhetsbrevet är gratis och distribueras elektroniskt eller per post efter önskemål. Du kan även beställa extra exemplar. Nyhetsbrevet finns också att ladda ner från start.stockholm/miljobilar Beställ/avbeställ via rose-marie.norlin@stockholm.se

Nyhetsbrevet Miljöbilar ges ut av **Miljöbilar i Stockholm**, Miljöförvaltningen, Box 8136, 104 20 Stockholm. **Ansvarig utgivare:** Gustaf Landahl. **Redaktör:** Helene Carlsson. **Text:** Bert-Ola Gustavsson. **Produktion:** BLOMQUIST.SE **Tryck:** Åtta.45 Tryckeri AB. **Upplaga:** 2 000 ex. **Artikelnummer:** 147680 Miljöförvaltningen 2020-11.

